Strategi for Aust-Agder utviklings- og kompetansefond STI

1. Innledning

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond STI (heretter benevnt «Fondet») ble stiftet [1)] i 2003. Formålet følger av vedtektenes §4: «Stiftelsens formål er å bidra til økt kompetanse og nyskapningsevne i Aust-Agder, sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levekår, herunder bidra til å styrke og videreutvikle Universitetet i Agder». Videre heter det:

Med kompetanse menes evnen til å utvikle kunnskap og forståelse samt å anvende dette til nyttige formål.

Stiftelsen kan selv iverksette tiltak og/eller gi støtte til institusjoner og andre.

Med institusjon menes offentlige eller private forskningsinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner på nivå over videregående skole, kommuner og offentlige og private foretak.

De som etter begrunnet prosjektsøknad mottar støtte, må utvikle kunnskap og kompetanse på høyere nivå til nytte for institusjonens egen utvikling og/eller lokalt næringsliv og/eller lokalbefolkningen.

Støtte kan gis til målrettede tiltak, men ikke til en institusjons ordinære drift.

Fondets strategi gjennomgås av styret minst årlig og endres ved behov med tanke på å:

- Sette rammer for virksomheten i kommende periode ut fra Fondets formål.
- Klargjøre Fondets hovedsatsinger i perioden og virkning på øvrige tildelingsmuligheter.
- Informere om hvordan tildelingsprosesser for omsøkte prosjekter i perioden skal foregå.

Gjennom strategien deler styret for Fondet sine retningslinjer for prioriteringer av tildelinger med tanke på: a) tidligere bindende vedtak og tilsagn, b) endringer i omgivelsene som styret legger vekt på, og c) hvilke satsinger som andre stiftelser/fond i regionen støtter eller vil støtte, og som styret mener kan/bør påvirke Fondets prioriteringer.

Strategien er forankret i stiftelsens formål og vedtekter. Fondets nedslagsfelt er det tidligere Aust-Agder fylke.

Strategien tar hensyn til tidligere styrevedtak, og egen strategi for forvaltning av stiftelsens kapital. Strategien gjelder inntil den er endret ved nytt styrevedtak. Gjeldende versjon skal være datert med henvisning til styrevedtak.

[1)] Stifterne var iht. vedtektenes §2 kommunene Arendal, Froland, Grimstad, Lillesand, Bykle, Valle, Bygland, Evje- og Hornnes, Iveland, Birkenes, Tvedestrand, Åmli, Gjerstad og Risør. I 2019 innbetalte også Vegårshei kommune grunnkapital til stiftelsen. Stiftelsen er regulert av lov om stiftelser av 15. juni 2001 («Stiftelsesloven»).

2. Hovedsatsingsområder

Fondet vil gjennom sine tildelinger hovedsakelig prioritere å:

- Forsterke virksomheter, institusjoner og nettverk for kompetanseheving/deling og innovasjon.
- Tilrettelegge for re-industrialisering og nyetablering eller sikring av arbeidsplasser.
- Styrke levekår gjennom tidlig innsats, tiltak for økt yrkesdeltakelse, samt å forebygge og redusere utenforskap.
- Styrke og videreutvikle Universitetet i Agder (UiA) og støtte andre institusjoner og nettverk for høyere utdanning og annen yrkeskvalifisering.

Hvert av disse hovedsatsingsområdene er mer utfyllende beskrevet og forklart nedenfor.

Fondet kan velge å tildele midler til andre områder som etter styrets vurdering oppfyller formålet til Fondet, under forutsetning av økonomisk handlingsrom for dette.

Fondet får søknader til prosjekter på følgende måter:

- Periodiske utlysninger der Fondet angir nærmere formål, søknadskriterier og frister.
- Søknader fra virksomheter, institusjoner eller nettverk som ikke gjelder Fondets periodiske utlysninger.
- Proaktiv kontakt med aktuelle aktører.

Tildeling til nye prosjekter behandles i utgangspunktet av styret to ganger pr. år, mens tildeling til pågående (flerårige) prosjekter behandles løpende av styret.

3. Forsterke virksomheter, institusjoner og nettverk for kompetanseheving/deling og innovasjon

Fondet vil bidra til nye arbeidsplasser og økonomisk vekst; alene eller i samarbeid med andre stiftelser i regionen, f.eks. Sørlandets Kompetansefond («SKF»).

Forskning og erfaring viser at næringsvirksomheter, særlig de små og mellomstore, drar fordeler av informasjons- og erfaringsutveksling og samarbeid innenfor en strukturert ramme: klynger, nettverk, utdanningsinstitusjoner, offentlige myndigheter og investor/ finansieringsmiljøer. Dette kan benevnes «økosystemer»: tilrettelagte arenaer for deling av informasjon, kunnskap og erfaring for å motivere og hjelpe virksomhetene - både i etableringsfasen og i forsøk på vekst/oppskalering av virksomhetene.

Fondet vil:

- Støtte etablering og videreutvikling av økosystemer, spesielt med tanke på å skape grunnlag for å oppskalere virksomheter og dermed skape vekst i arbeidsplasser.
- Støtte tiltak for å øke kunnskap og evner hos virksomheter, institusjoner og nettverk til å lykkes med å oppnå tildelinger fra nasjonale [3)] og internasjonale [4)] kilder.

[3)] F.eks. fra Innovasjon Norge eller fra andre stiftelser. For Universitetet i Agder: Oppnå godkjenning for nye og relevante studieretninger eller forskningsprosjekter som understøtter Fondets formål.

[4)] F.eks. fra EU-organer.

- Støtte og samarbeide med utdanningsinstitusjoner i regionen, herunder UiA, for å videreutvikle tilbud om desentraliserte høyere utdannings- og forskningsmiljøer. Slike miljøer spiller en viktig rolle for etablering og videreutvikling av økosystemer.
- Bidra til samarbeidsprosjekter mellom virksomheter og institusjoner.

Fondet kan gi støtte til prosjekter i større bedrifter når disse bidrar sammen med økosystemet, samt til små og mellomstore bedrifter.

Fondet kan også bidra i initieringsfasen av forskningsprosjekter som understøtter Fondets formål når bidrag er essensielt for å komme i gang med slike prosjekter.

4. Re-industrialisering og nyetablering eller sikring av arbeidsplasser

Det er viktige industrivirksomheter (både tradisjonelle og fremvoksende) i Fondets nedslagsfelt. Virksomhetene må forholde seg til betydelige endringer i det internasjonale geopolitiske bildet, økt fokus på sikkerhet og beredskap, pågående klimautfordringer, det grønne skiftet, samt meget hurtig fremvoksende teknologi knyttet til kunstig intelligens.

Dette stiller store krav til virksomhetenes tilpasnings- og omstillingsevne, og støtte til tiltak for å styrke slike evner. I denne sammenhengen er det også relevant med tiltak for å forbedre bo- og levekår med tanke på å tiltrekke og beholde relevante kompetanse-ressurser og arbeidskraft som regionen behøver.

Kompetansefondet vil:

- Støtte klynger og nettverk som arbeider med å øke kunnskapsgrunnlaget for lokalisering av nye virksomheter.
- Støtte kompetanseprosjekter innen energi (med vekt på fornybar energi), havnæringer, forsvar, samfunnssikkerhet og beredskap, digitalisering/kunstig intelligens og kombinasjoner av disse.
- Stimulere utdanningsinstitusjoner til å utvikle og levere kurs med høy arbeidslivsrelevans og antatt bredere plusseffekter for regionen.

5. Styrke levekår gjennom tidlig innsats, tiltak for økt yrkesdeltakelse, samt å forebygge og redusere utenforskap

Fondet satser på bedre kunnskap om hva som kan skape økt arbeidsdeltakelse, bedre levekår og mindre utenforskap blant barn og unge. To hovedsatsinger er prioritert:

- Deltakelse i det omfattende og langsiktige levekårsprogrammet beskrevet nedenfor sammen med SKF og Sparebankstiftelsen DNB [5]).
- Tiltak for økt kunnskap og erfaring mht. effektive virkemidler for styrket yrkesdeltakelse og dermed redusert utenforskap og uførhet blant unge voksne.

---

[5] Sparebankstiftelsen DNB kom inn som ny partner i 2026. Sparebankstiftelsen Sparebanken Norge (tidligere Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør) har støttet flere prosjekter i Levekårsprogrammet, men er ikke formell partner.

Levekårsprogrammet krever omfattende finansiell støtte fra Fondet og de andre stiftelsene. Programmet representerer Fondets største, langsiktige tildeling med et forventet gjennomsnittlig årlig bidrag i størrelsesorden kr. 3 millioner, noe som utgjør mellom 18% og 25% av antatt samlet årlig tildelingsramme over de neste årene. Det vil derfor være mindre midler tilgjengelig for andre levekårsprosjekter, selv om Fondet i noen grad vil vurdere søknader som omhandler prosjekter som tilfredsstiller kriteriene i det andre kulepunktet ovenfor.

6. Styrke Universitetet i Agder (UiA) og støtte andre institusjoner og nettverk for høyere utdanning og annen yrkeskvalifisering

Fondet har siden oppstarten hatt som del av sitt formål å støtte Universitetet i Agder (UiA) som den viktigste høyere utdannings- og forskningsinstitusjonen i Aust-Agder, og dette fortsetter som en hovedsatsing. UiA har stor betydning for å sikre utvikling av høyere utdanningstilbud regionalt, noe som har en positiv effekt på rekruttering av kompetanse til regionale virksomheter og myndigheter. I tillegg er UiA viktig for tilgang på forskning- og utviklingskapasitet mht. å fremskaffe vitenskapelig holdbare beslutningsgrunnlag knyttet til andre satsingsområder som levekår, arbeidsmarked og nyskaping.

Siden stiftelsen av Fondet har UiA vært den enkelt-institusjonen som helt klart har mottatt mest støtte fra Fondet til sine prosjekter. Dette henger sammen med at styrking og videreutvikling av UiA er del av Fondets vedtektsfestede formål. I tillegg har UiA vært bevisst på å være aktiv med å søke Fondet om prosjektmidler, og hatt evne til å utforme sine søknader på et godt faglig nivå.

UiA vil fortsatt være sentral for Fondets satsinger, men man vil samtidig være bevisst på prosjekter fra andre miljøer/søkere som har god relevans ut fra Fondets formål og hovedsatsinger. Fondet vil heretter gi lavere prioritet til prosjekter som representerer grunnforskning, og høyere prioritet til prosjekter antatt å gi mer direkte plusseffekter på levekårsutvikling, kompetanseheving, kunnskapsdeling og innovasjon. Opprettelsen av nye studier innen medisin og psykologi er eksempler på dette.

Fondet vil søke å styrke sin oppfølgning av støttede prosjekters mål- og effektoppnåelse.

7. Forholdet til andre interessenter og omgivelsene

Styret legger vekt på god dialog og tett samarbeid med øvrige virkemiddelaktører og interessenter. Dette gjelder særlig Sørlandets Kompetansefond med kontor i Kristiansand, der Fondets daglige leder har kontorfellesskap ukentlig, samt deling av administrativ ressurs/ekspertise mht. forvaltning av Fondets kapital.

Sparebankstiftelsene i Norge har vokst mye i kapital og tildelingsmidler gjennom årene, og er mange steder en betydelig støttegiver også innenfor områder som treffer formålet til Fondet. Det er derfor formålstjenlig å legge til rette for økt samarbeid med sparebankstiftelser og se hen til gaveutdelingene som sparebankene i regionen foretar.

Fondet er en stiftelse og derfor en uavhengig, selveiet institusjon innrettet for å oppfylle stifternes formål som angitt i vedtektene. Så lenge styret og daglig leder følger denne strategien, vedtektene og Stiftelsesloven, har man stor frihet til å gjøre vedtak om budsjett for tildelinger, faktiske tildelinger, kapitalforvaltningsstrategi og andre disposisjoner.

8. Tildelingsmodell og vilkår

Grunnlaget for årlige tildelinger er avkastningen på Fondets kapital. Dette er i hovedsak investeringer i ulike utenlandske verdipapirer med en vekting tett opp mot det som gjøres av Statens Pensjonsfond Utland («Oljefondet»). Fondet opererer med en bufferkapital ut over den inflasjonsjusterte grunnkapitalen [6)] og gjennomfører såkalte «stresstester» for å vurdere hvor mye av avkastningen som kan settes av til tildelinger årlig, og samtidig ha svært liten sannsynlighet for at man ikke kan foreta planlagte tildelinger grunnet markedsmessige verdireduksjoner. Se Fondets kapitalforvaltningsstrategi ***her***.

Vedtektene gir føringer på hva som må være oppfylt for at et prosjekt kan få støtte:

- Bidra til kompetanseheving og/eller nyskaping.
- Kompetanse ut over videregående skole, især på høyskole/universitetsnivå skal prioriteres.
- Prosjekter må være fremtidsrettet og ha påvisbar praktisk nytte.
- Søker må være en «institusjon» som definert i vedtektene.

Fondet vil prioritere å tildele midler fra sin årlige ramme til et mindre antall strukturerte programmer og prosjekter av større omfang og varighet. Slike programmer og prosjekter er ofte avhengig av stabile og forutsigbare rammer over tid for å kunne gjennomføres. Slike tildelinger gis i hovedsak etter halvårlige utlysninger fra Fondets side.

Fondet legger vekt på utvikling av kunnskap gjennom regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid, herunder mellom bedrifter, kommuner, fylke, klynger/nettverk, samt andre institusjoner og organisasjoner.

Prosjekter som kan sannsynliggjøre positive effekter med hensyn til flere arbeidsplasser og/eller bedre levekår, vil bli prioritert. Fondet vektlegger i den forbindelse positive samfunnsmessige effekter, f.eks. større miljøforbedringer, bredere levekårsforbedringer eller positive ringvirkninger på tvers av sektorer.

Fondets midler er begrenset, og det vil derfor bli lagt stor vekt på at søkerne også skaffer annen finansiering til prosjektene, samt bidrar med egne og eksterne ressurser. Prosjekter der Fondets bidrag har (eller kan ha) utløsende effekt på midler fra andre vil gis økt prioritet.

Fondet vil påse at det over tid ikke utvikler seg urimelige skjevheter i tildelinger av midler til prosjekter som gjelder ulike deler av Aust-Agder. Forskjeller i tildelinger til ulike deler av nedslagsfeltet grunnet ulikheter i områdenes demografi, næringsvirksomhet og nettverks-tilhørighet er naturlig, men systematiske skjevheter som ikke kan begrunnes, skal ikke forekomme.

Stiftelsesloven har regler for at stiftelser må opptre uavhengige fra dem som i sin tid opprettet stiftelsen. Fondet stiller derfor særlige krav til søknader om midler fra stiftelseskommunene.

[6)] Grunnkapitalen fra stifterne er kr. 244 millioner. Tildelinger fra Fondet skal etter vedtektene aldri redusere grunnkapitalen. For å hindre at så skjer må verdien justeres årlig for å tilsvare 2003-verdien når man tar hensyn til prisstigningen i perioden.

Strategidokumentet ble vedtatt i styremøte 18.09.2026 og gjelder fra samme dato.